

Stanovisko

odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 16/2009

Označení stanoviska: Podnikání obcí

Právní předpis: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Ustanovení: § 38

Související právní předpis: zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Klíčová slova: podnikání, obec

Datum zpracování: 1. listopad 2019, aktualizováno k 1. září 2018

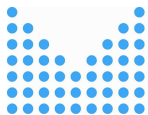
Dotaz: *Může obec vlastním jménem vykonávat podnikatelskou činnost, když zákon o obcích tuto možnost výslovně neupravuje a obce se přitom musí řídit ústavně zakotvenou zásadou o uplatňování veřejné moci (tj. že lze činit jen to, co zákon výslovně ukládá)?*

Stanovisko:

Úvodem je vhodné uvést, že obec nepochybně

- je veřejnoprávní korporací mající svůj vlastní majetek a finanční zdroje, se kterými hospodář v souladu s právním řádem tohoto státu,
- je vedle státu dalším subjektem veřejné správy, což mj. znamená, že je příslušnými zákony povolána k plnění úkolů v této oblasti (a to jak v rámci přenesené, tak zejména samostatné působnosti).

Obec je tak sice na jedné straně veřejnoprávním subjektem řídícím se nepochybně ústavní zásadou o uplatňování veřejné moci ve státě, na straně druhé se

však do její činnosti promítá i její další, tj. soukromoprávní rovina. V této záležitosti můžeme např. i zmínit nálezn Ústavního soudu ze dne 6. června 2002, sp. zn. III. ÚS 717/01, v jehož odůvodnění je mj. uvedeno, že „...při výkonu opatrovnictví **nejde o výkon funkce veřejnoprávního orgánu místní veřejné správy**, ale jde o výkon funkce vyplývající z toho, že **obec je právnickou osobou, tedy osobou soukromoprávní**, a že proto musí být s ní zacházeno obdobně jako s každou fyzickou osobou, což znamená, že podle současného znění občanského soudního řádu ji nelze proti její vůli pověřit funkcí opatrovníka“.

Žádný zákon obci nezakazuje, že nemůže být podnikatelem, resp. že nemůže vykonávat podnikatelskou činnost. Obec jistě není takovým subjektem, který by byl primárně povolán k výkonu podnikatelské činnosti, nicméně ani tato možnost není platnou právní úpravou vyloučena. Obec tak může ve smyslu § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podnikat, tzn. samostatně vykonávat na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Pro pochopení podstaty obce a jejího vztahu k podnikání lze odkázat například na starší článek významného odborníka na tuto problematiku JUDr. Meliona, in: Melion, M.: Hospodaření a podnikání obcí, ASPI, 1995.

Podnikání obce má svoje dopady i v daňové oblasti (např. je důležité rozlišovat hlavní a vedlejší činnost obce z hlediska uplatňování daně z přidané hodnoty). Dále i některé zákony nepřímou „počítají“ s podnikatelskou činností obce – viz např. § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož příjmy rozpočtu obce tvoří příjmy z výsledků vlastní činnosti [srov. s písm. a) a písm. c) citovaného ustanovení].

Závěrem nelze nezmínit, že ani jednotlivé živnostenské úřady nemají „problém“ s podnikatelskou činností obcí. Nejsou výjimkou obce, které mají příslušná živnostenská oprávnění na zprostředkovatelskou činnost, na nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, atd.

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace)
 - stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
-